

Motion till riksdagen

1988/89:A7

av Elver Jonsson m.fl. (fp)

med anledning av prop. 1988/89:109 om ny inriktning
av arbetsmarknadspolitiska åtgärder för unga

Regeringen föreslår i propositionen att ungdomar i åldern 18–19 år skall kunna, ifall de inte lyckas erhålla arbete på annat sätt, erbjudas arbete på heltid på inskolningsplatser som omfattar hela arbetsmarknaden.

Vidare förelås i propositionen att jobbsökningsaktiviteter skall erbjudas de ungdomar som inte kan anvisas arbete på den reguljära arbetsmarknaden eller utbildningsplats senast tre veckor efter det att de anmält sig till arbetsförmedlingen. Inskolningsplatser föreslås inrättade dels som avtalade platser med som högst 50% statsbidrag, dels som särskilda platser med 100% statsbidrag.

Folkpartiet har sedan länge strävat efter att samhället ska ta sitt ansvar för ungdomars arbetsmarknadssituation. Redan 1975 föreslog en arbetsgrupp inom folkpartiet ledd av Rolf Wirtén att en s.k. sysselsättningsgaranti skulle ges alla ungdomar. Vi föreslog då att de ungdomar som efter tre månaders arbetslöshet inte kunde anvisas något arbete skulle ha rätt att påfordra praktikplats, beredskapsarbete, arbetsmarknadsutbildning eller annan lämplig utbildning. Arbete med att anvisa en mera varaktig anställning skulle fortgå även efter det ett sådant tillfälligt arbete eller utbildning påbörjats.

Som ett stort steg på vägen att garantera ungdomar meningsfull sysselsättning föreslog folkpartiet i regeringsställning införandet av de s.k. ungdomsplatserna för 16–17 åringar. Riksdagen biföll förslaget.

När den s.k. ungdomslagen behandlades av riksdagen 1983 frångicks regeringens förslag på så sätt att möjlighet infördes att ungdomslag även skulle få verka på den enskilda arbetsmarknaden, fast med kommunen som huvudman. Vidare skulle arbetstiden kunna förlängas till att avse mer än de stipulerade fyra timmarna. Folkpartiet välkomnade dessa beslut. Riksdagen slog fast att ungdomslagets huvudmål var att "stärka den unges ställning på arbetsmarknaden". Tyvärr har det visat sig att ungdomslagen inte fungerat så bra som vi hoppats. Som AMS har påpekat har konsekvenser mellan ungdomslagen och ungdomsplatserna ställt till problem och oklarheter. Ungdomarna har uppfattat att deras situation på arbetsmarknaden mer styrts av myndigheternas regelsystem än genom deras egna arbetsinsatser.

Folkpartiet har alltid ansett det väsentligt att åtgärder för de unga skall sikta till att göra de unga till en del av den reguljära arbetsmarknaden. Särskilt goda förutsättningar för detta måste anses finnas i det goda konjunkturläge samt i och med den arbetskraftsbrist som nu råder. Det får inte vara så att de unga väljer att bli kvar i t.ex. ungdomslag istället för att söka till den reguljära arbetsmarknaden.

Vissa kommuner har använt ungdomslagen som ett sätt att bedriva den ordinarie verksamheten, men med statsunderstöd. Detta anser folkpartiet vara djupt olyckligt. Vi anser därför i likhet med regeringen att den nuvarande formen av ungdomslag bör avskaffas eftersom de spelat ut sin roll.

Regeringens förslag grundar sig på en idéskiss från AMS. På några punkter har regeringen valt att frånga AMS förslag. Bl. a. föreslås att den unge som inte kunnat erbjudas arbete inom den reguljära arbetsmarknaden inom sju veckor från det att han/hon anmält sig till arbetsförmedlingen skall erbjudas någon form av inskolningsplats. För dem som efter skolvslutning på våren inte fått något arbete föreslås denna tid att beräknas från den första november. AMS har i vad gäller denna fråga föreslagit att den tid som skall förflyta bör uppgå till tolv veckor. Enligt de nuvarande reglerna skall den unge erbjudas plats i ungdomslag eller liknande efter sex veckor.

Regeringens argument för att frånga AMS förslag utvecklas inte särskilt väl i propositionen. Vi vill föreslå att regeringen ett år efter det att de nya reglerna träder i kraft, återkommer till riksdagen med en utvärdering av hur den genomförda förändringen fungerar.

En utvärdering av de nya reglerna bör även omfatta uppföljning av hur arbetsmarknadens parter tar sitt ansvar genom att träffa avtal om inskolningsplatser på hela arbetsmarknaden. Trots att parterna ställt sig positiva till detta bl a i AMS styrelse kan det kanske finnas fog att visa viss skepsis till hur det kommer att fungera. Vi har tyvärr problemen i samband med ÖGY-försöket i färskt minne.

Ett extra stort ansvar vilar självfallet på arbetsgivarna eftersom de unga i möjligaste mån bör erbjudas reguljärt arbete.

Arbetsförmedlingarna kommer att få en nyckelroll i det nya paketet. Ambitionen måste naturligtvis vara att så få unga som möjligt finns kvar då de sju veckorna passerats. Dessutom ska så många som möjligt av dess ungdomar i största möjligaste mån erbjudas en "vanlig" inskolningsplats. Strävan måste vara att de särskilda inskolningsplatserna skall bli så få som tänkas kan och enbart erbjudas dem som har ett verkligt behov.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen tillkänna att en utvärdering, som redovisas till riksdagen, av den föreslagna reformen skall ske när reformen varit i kraft ett år.

Stockholm den 22 mars 1989

Elver Jonsson (fp)

Charlotte branting (fp)

Kjell-Arne Welin (fp)

Sigge Godin (fp)

